

OKRA roept farma en de regering op het matje

Nu meer dan 80 procent van de mensen in Vlaanderen gevaccineerd is, zien we licht aan het eind van de pandemie. Maar de weg is nog lang: niet iedereen in de wereld zal snel een vaccin kunnen krijgen.

Daar zijn ouderen en risicogroepen de eerste dupe van. Ouderen worden onevenredig zwaar getroffen door COVID-19. Zij zijn de leeftijdsgroep die het grootste risico loopt op ernstige ziekte en overlijden als gevolg van het virus, waarbij mensen ouder dan 60 jaar wereldwijd ongeveer 84% van het sterftecijfer vertegenwoordigen.

Iedereen heeft recht op bescherming tegen COVID-19, maar wie het meest risico loopt, moet op de eerste plaats komen. Want niemand is veilig en gezond tot iedereen veilig en gezond is. Daarom moet het vaccin een globaal publiek goed worden, toegankelijk voor iedereen in de wereld.

Samenvatting

OKRA schaaft zich achter het voorstel om van het vaccin een globaal publiek goed te maken, zodat er sneller en goedkoper vaccins kunnen worden geproduceerd voor iedereen in de wereld. Want geen enkel land is veilig en gezond totdat alle landen veilig en gezond zijn. Zolang we dat niet kunnen garanderen, zijn ouderen daar als eerste de dupe van.

Aan de farmaceutische industrie en de regering vraagt OKRA: neem jullie verantwoordelijkheid op en stel alles in het werk in de strijd tegen Covid-19:

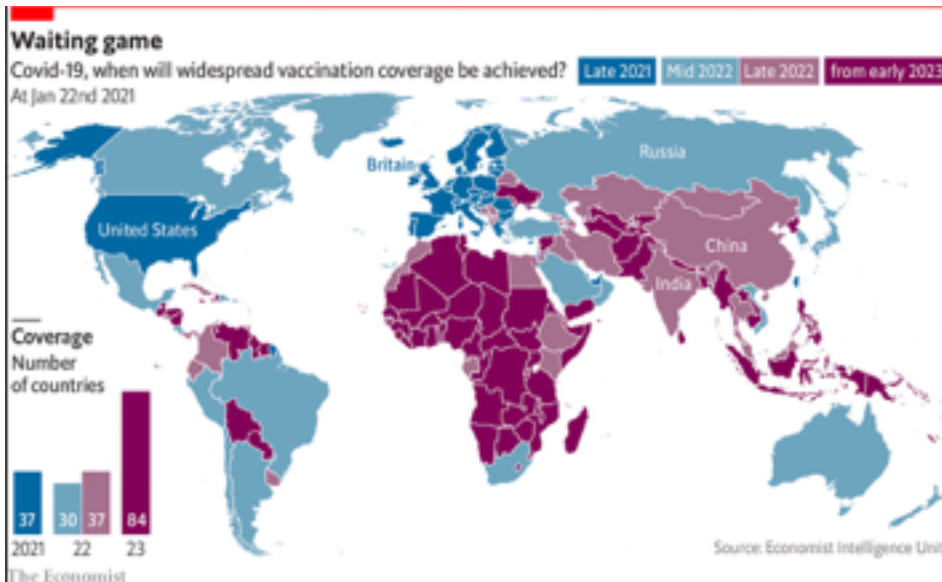
- deel de technologische kennis over covid-vaccins.
- hef de patenten op covid-vaccins en -geneesmiddelen tijdelijk op.

Het zijn noodzakelijke stappen om die vaccins massaal en goedkoper te kunnen produceren. Want elke mens in de wereld verdient bescherming tegen Covid-19. Dat is in ieders belang, in de eerste plaats van kwetsbare groepen zoals ouderen. We zijn pas veilig en gezond als iedereen veilig en gezond is.

De pandemie overviel de wereld als een uitslaande brand. Meteen werden we aan het levensbelang van goede **sociale bescherming** herinnerd. Dankzij sociale bescherming kan wie ziek is naar de dokter of het ziekenhuis. Wie zijn job verliest, krijgt een vervangingsinkomen. Het is een universeel recht voor elke mens. Toch kan 7 op 10 mensen in de wereld niet van dit recht genieten. Het gevolg: de coronacrisis maakt overal in de wereld te vermijden slachtoffers. Landen met een degelijke sociale bescherming reageren duidelijk veerkrachtiger.

Zeventig procent van de ouderen wereldwijd woont in lage- en middeninkomenslanden. Maar terwijl 56 procent van de mensen (1 op de 2) in hoge-inkomenslanden in augustus 2021 één dosis had gekregen, kreeg minder dan 2 procent van de mensen (1 op de 52) in lage- en middeninkomenslanden een dosis.

Op deze kaart zie je wanneer er wordt voorzien dat de hele wereldbevolking zal gevaccineerd zijn.

Vele ouderen op vele plaatsen in de wereld zullen dus nog lang – sommigen nog jaren – op een vaccin moeten wachten. Het gevolg is angst en onzekerheid, een groeiende lijst van dodelijke slachtoffers en een rem op het globaal economisch herstel.

Samenaankoop

In het voorjaar 2020 startte COVAX, een initiatief in de schoot van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), dat de vaccins eerlijk wil verdelen over de hele wereld, ongeacht de middelen die een land heeft. Een samenaankoop met voordelen voor koper én verkoper. Meer dan 170 landen sloten zich bij COVAX aan. De eerste doelstelling: alle gezondheidswerkers, zo'n 3 procent van de wereldbevolking, vaccineren. Daarna alle risicogroepen, ongeveer 20 procent van de wereldbevolking.

De taart is te klein

Een nobel opzet dat helaas zijn doel voorbijschiet. Want tegelijk sloten overheden - waaronder de VS en de EU - massaal individuele deals met grote farmaceutische bedrijven om voorraden voor zichzelf te reserveren. COVAX werd zo tot een liefdadigheidsinitiatief voor minder kapitaalkrachtige landen herleid. Er is meer vraag naar vaccins dan aanbod – de taart is te klein – dus is het nog maar de vraag of COVAX het aantal bestelde vaccins wel zal krijgen. En hoe snel. Ondertussen worden eerst de landen die het meeste geld neertelden bediend. België heeft ondertussen 72 procent van zijn inwoners volledig gevaccineerd. In lage- en middeninkomenslanden daarentegen dreigen veel mensen te moeten wachten tot 2023 of 2024.

Tijdelijke opheffing van patenten op covid-vaccins en -geneesmiddelen

Zuid-Afrika en India stelden al in oktober 2020 een oplossing voor: ze vragen de Wereldhandelsorganisatie (WTO) om een tijdelijke opheffing van de patenten op geneesmiddelen, vaccins, testmateriaal en andere cruciale technologieën in de strijd tegen COVID-19. Want patenten zorgen vooral voor de farmaceutische bedrijven zelf: zo bepalen zij de prijs en houden ze de productie in handen. Nochtans werden de vaccins ontwikkeld dankzij grote sommen publiek geld. Sommige bedrijven beloofden om hun coronavaccin aan kostprijs op de markt te brengen, maar daar is weinig transparantie over. **Patenten tijdelijk opheffen maakt het juridisch mogelijk dat ook andere bedrijven kunnen produceren: sneller, in grotere hoeveelheden en goedkoper.** Zonder aan kwaliteit in te boeten. Daar heeft iedereen baat bij.

Het gebeurde in het verleden al. De HIV-crisis is misschien wel het meest leerrijke én verontrustende voorbeeld. Miljoenen mensen stierven omdat ze zich geen behandeling konden veroorloven. Onder publieke druk lieten farmaceutische bedrijven hun patenten vallen in lage-inkomenslanden, waardoor medicatie er toegankelijk werd, tien jaar later dan in westerse landen. De wereld kan het zich echter niet veroorloven om zo lang te wachten. Een ander voorbeeld toont dat er wel degelijk een alternatief bestaat: het poliovaccin is patentvrij op de markt gekomen en de ziekte is nu in veel regio's van de wereld uitgeroeid.

Heel wat landen, vooral in Afrika en Azië, zijn voorstander van het tijdelijk opheffen van de patenten op covid-vaccins en -geneesmiddelen. Onder meer Japan, Noorwegen, Brazilië en de EU liggen echter dwars.

President Biden van de VS sprak zich al positief uit over het tijdelijk opheffen van de patenten op covid-vaccins, onlangs verklaarde Australië ook voor een tijdelijke opheffing van de patenten te zijn.

Burgers staan op

Een grote groep middenveldorganisaties uit verschillende EU-landen lanceerden samen een Europees burgerinitiatief (ECI). Dit stelt EU-burgers in staat om rechtstreeks een wetswijziging voor te stellen aan de Europese Commissie. Dit ECI, onder de naam 'No profit on pandemic', heeft als doel de EU op andere gedachten te brengen zodat patenten op Covid-19-geneesmiddelen en vaccins kunnen worden opgeheven. OKRA en WSM onderschreven dit Europees Burgerinitiatief. **Want iedereen heeft recht op bescherming tegen COVID-19.**

Om het Europees Burgerinitiatief te doen slagen, zijn er 1 miljoen handtekeningen van Europese burgers nodig. Doe mee en teken de petitie op www.geenwinstopdepandemie.eu

Deel de kennis

Patenten tijdelijk opheffen is een eerste en broodnodige stap om vaccins en geneesmiddelen tegen COVID-19 breed beschikbaar te maken voor iedereen in de wereld. Een tweede cruciale stap is dat vaccinproducenten hun kennis delen, zodat het technisch mogelijk wordt dat er op veel meer plaatsen in de wereld vaccins worden geproduceerd.

Dat kan bijvoorbeeld via het platform C-TAP, de Covid-19 Technology Access Pool binnen de Wereldgezondheidsorganisatie. Kennis delen kan nu al, maar doordat dit op vrijwillige basis gebeurt, blijft dit een lege doos.

Maar hebben zoveel landen de capaciteit om vaccins te produceren?

Het klopt dat het produceren van een vaccin een complex proces is dat niet zomaar overal uitgevoerd kan worden. Dat neemt natuurlijk niet weg dat er op dit moment veel mogelijkheden onbenut blijven. Zo is er o.a. in Zuid-Afrika en India wel een industrie aanwezig die vaccins kan produceren.

- Het klopt niet dat slechts een handvol farmaceutische bedrijven in 'rijke' landen de capaciteit hebben om vaccins te produceren. In India zijn er minstens 20 vaccinproducenten, 60 procent van alle vaccins op wereldschaal, worden in India geproduceerd. Bedrijven in Brazilië, Zuid-Korea en Zuid-Afrika produceren ook voor de wereldmarkt.
- Fabrieken die voor andere farmaceutische producten worden gebruikt, kunnen in enkele maanden tijd worden omgebouwd om deze vaccins te produceren. **Pfizer** maakte een jaar geleden nog geen Mrna-vaccins. **Moderna** produceert in Zwitserland met een chemisch bedrijf dat nog nooit vaccins heeft geproduceerd. Het Duitse **BioNTech** had slechts vier maanden nodig om een nieuwe fabriek om te bouwen voor de massaproductie van covid-vaccins.
- Patenten weerhouden farmaceutische bedrijven er trouwens niet van om te herlokaliseren om goedkoper te kunnen produceren. In het distributiecentrum van **Pfizer** in Zaventem gaan mogelijk tot 38 van de 238 banen verloren op de afdeling externe planning. Die dienst plant de productie van Pfizer-producten bij onderaannemers in. Die taken zullen naar het Roemeense Boekarest worden overgeheveld. Terwijl Pfizer aankondigde in 2021 5 miljard dollar winst te verwachten!

Besluit: als de kennis en technologie op het gebied van vaccins worden gedeeld, kunnen andere ervaren vaccinproducenten ze ook maken.

Aan **premier De Croo**, als vertegenwoordiger van onze Belgische regering, vraagt OKRA **een tijdelijke opheffing van de patenten op vaccins en behandelingen tegen Covid-19** te bepleiten in de Europese Commissie en in de Wereldhandelsorganisatie. Heel wat landen zijn al voor dit idee gewonnen, onlangs verklaarde ook Australië voorstander te zijn. [Waar wacht België op om dit te doen?](#)

Aan **(3 namen)**, als vertegenwoordigers in België van de belangrijkste westerse vaccinproducenten, vraagt OKRA effectieve stappen om alle **kennis die rond vaccins tegen Covid-19 is opgebouwd, te delen**. [Op dit ogenblik gebeurt dit niet.](#)

Het zijn noodzakelijke stappen om van de pandemie verlost te geraken.